

Sisällysluettelo

Lukijalle 7

OSA I Erojen pedagogiikkaa 10

Feministisen pedagogiikan taustoja ja nykykeskusteluja

- Feministisen pedagogiikan teoreettisia suuntauksia 14
- INFO:** bell hooks: Feministisen pedagogiikan uranuurtaja 23
- Intersektionaalisuus – erot ja hierarkiat opettamisessa 26
- INFO:** Luokkasensitiivisyys 35
- INFO:** Ableismi 37
- Feministisen pedagogiikan historiaa ja käytäntöjä Suomessa 39
- Queer – avoimuuden ja moninaisuuden opetusta toisin 45
- INFO:** Normikriittisyyden ongelmallisuudesta 57
- Sisältövaroitukset ja häiritsevät teemat opetuksessa 62

OSA II Opetuksen monet kontekstit 70

Tunteita, teesejä ja valtasuhteita

- Moninaisuuden kouluttamisen kymmenen teesiä – kokemuksia kentältä 74
- Antirasistinen koulu – kaikkien koulu? 83
- INFO:** Vinkkejä antirasistiseen pedagogiikkaan 93
- Feminististä osallistavaa pedagogiikkaa turvapaikanhakijoiden kanssa 95
- Miten sukupuolta kirjoitetaan? Opiskelijat ja opettaja yliopiston ydintehtävän äärellä 103
- Feministisiä pyrkimyksiä kriminologian opetuksessa 109
- Talous haltuun feministisen pedagogiikan keinoin 119
- Osallistava opettaja – opetuskokemusteni pohdintaa 128

OSA III Moninaisuus, aktivismi ja vapautuminen 136

Monet toimijat, eri äänet feministisessä pedagogiikassa

Lastenkirjallisuus normeja vahvistamassa ja haastamassa 140

INFO: Vinkkejä kirjojen tarkasteluun ja pohjaksi keskusteluille 150

Moniääniset opetusmateriaalit 151

Meidän kaikkien pitäisi olla feministejä

– kirjanhanke pedagogisena aktivismina 155

Ryhmäyttäminen ja äänen antaminen 161

INFO: Kuunteluharjoitus 167

Vapautuminen äänityöskentelyn avulla 169

Queer- ja transfeministinen itsepuolustus 178

INFO: Muutama esimerkki oikeusprosesseista 185

Tietoisuustaidot syrjintää vastustavassa pedagogiikassa 187

OSA IV Menetelmiä ja harjoituksia 196

Työvälineitä kokonaisvaltaiseen opettamiseen

Eettisiä näkökulmia työpajatyöskentelyyn ja feminististen menetelmien käyttöön 200

Valtajarjoitus 203

Etuoikeuskävely 208

INFO: Esimerkkejä etuoikeuskävelyn väittämistä aikuisille 214

Muistelutehtävät: luokka ja vierauden tunne korkeakoulumaailmassa 216

INFO: Feministinen muistelutyö 225

Queer-kävely ja tuokiokirjoittamisen työpaja 228

Jos olisin toisin -sarjakuvatehtävä 236

Feminist Colour-IN – Feministinen värittäminen 240

Runo- ja kollaasitehtävä opetusvälineinä 251

Keskusteleva sarjakuva ja zine -työpaja 261

Voimauttavan valokuvan jäljillä 269

Feministinen puhekaraoke 275

Kirjoittajat 278

Sanasto 283